

## AS CIFRAS DA DESIGUALDADE.

### Con esta actividade traballamos

Concepto de IDH e os seus elementos.

Conceptos de desigualdade e inxustiza.

Coñecemento e reflexión a partir de datos.

### Durará

Unha sesión.

### Desenvolvemento

Explicar á clase o concepto do Índice de Desenvolvemento Humano (IDH) mediante a **infografía 1**, para que vexan como quedan clasificados os países do mundo segundo este índice.

Facer visible a **infografía 2** para comentar os distintos datos.

### Hai que reflexionar

Ao finalizar, iniciaremos unha rolda de preguntas para reflexionar sobre o seu contido:

- Cal é a primeira impresión á vista destes datos?
- Analicemos a desigualdade segundo os tres compoñentes do IDH:  
Repítese a pauta nos tres compoñentes do IDH?

Esperanza de vida

- Que conclusións podemos sacar sobre a esperanza de vida? Pensa nos teus avós e avoas, teríalos coñecido de vivir en moitos dos países da táboa?
- A esperanza de vida está relacionada, entre outras cousas coas enfermidades. Que nos din os datos de acceso á auga potable? E os datos de mortalidade asociada ao saneamento e o acceso á auga? As condicións de sanidade (médicos e camas de hospital) que mostran fannos pensar nunha boa calidade de vida?
- E en caso de enfermidade? Que mostran os datos de médicos ou camas hospitalarias? Ten unha persoa enferma nos países de IDH baixo as mesmas oportunidades que no noso país?

Escolarización

- Ao ver os índices de escolarización dos catro grupos de países, pódese dicir que todas as persoas teñen as mesmas oportunidades para estudar?
- Hai diferenzas entre homes e mulleres?

Ingresos

- O ingreso dos países de desenvolvemento humano baixo; calculade o que supoñería ao mes. Parecevos unha cantidade adecuada para vivir?
- Analizando a táboa da repartición da riqueza mundial entre as persoas adultas, podemos falar dunha repartición xusta da riqueza?
- Os datos dos outros compoñentes do IDH, Teñen relación con esta repartición da riqueza?

## ANEXO

**Táboa 1 Compoñentes IDH**

| Clasificación IDH | Esperanza de vida ao nacer (anos) |          |       | Anos medio escolarización |          |       | INB per cápita (dólares) |          |        |
|-------------------|-----------------------------------|----------|-------|---------------------------|----------|-------|--------------------------|----------|--------|
|                   | total                             | mulleres | homes | total                     | mulleres | homes | total                    | mulleres | homes  |
| Moi alto          | 78,5                              | 81,6     | 75,6  | 12,3                      | 12,2     | 12,4  | 43.725                   | 33.849   | 53.887 |
| Alto              | 74,7                              | 77,7     | 71,9  | 8,3                       | 8,1      | 8,5   | 15.167                   | 11.187   | 19.089 |
| Medio             | 67,4                              | 69,4     | 65,6  | 6,9                       | 6,5      | 7,4   | 6.353                    | 2.912    | 9.668  |
| Baixo             | 61,3                              | 63,4     | 59,6  | 4,9                       | 4,1      | 5,7   | 3.009                    | 1.907    | 4.107  |
| España            | 83                                | 85,8     | 80,2  | 10,6                      | 10,5     | 10,7  | 38.354                   | 31.213   | 45.784 |
| Ano datos         | 2021                              |          |       | 2021                      |          |       | 2021                     |          |        |

**Táboa 2 Educación**

| Clasificación IDH | Alumnos/as por mestre (primaria ) |
|-------------------|-----------------------------------|
| Moi alto          | 14                                |
| Alto              | 19                                |
| Medio             | 32                                |
| Baixo             | 42                                |
| España            | 13                                |
| Ano datos         | 2010-19                           |

**Táboa 3 saúde**

| Clasificación IDH       | Médicos | Camas de hospital | Taxa de mortalidade atribuída a: Servizos de auga, saneamento e hixiene insalubres | Porcentaxe de poboación que usa servizos básicos de abastecemento de auga potable | Porcentaxe de poboación que usa servizos básicos de saneamento |
|-------------------------|---------|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Moi alto                | 30,4    | 52                | 0,3                                                                                | 99 %                                                                              | 98 %                                                           |
| Alto                    | 16,5    | 31                | 1,9                                                                                | 94 %                                                                              | 85 %                                                           |
| Medio                   | 7,3     | 7                 | 18,6                                                                               | 90 %                                                                              | 60 %                                                           |
| Baixo                   | 2,1     | 5                 | 47,6                                                                               | 59 %                                                                              | 29 %                                                           |
| España                  | 40,7    | 30                | 0,2                                                                                | 100 %                                                                             | 100 %                                                          |
| por cada 10.000 persoas |         |                   | por cada 100.000 persoas                                                           |                                                                                   |                                                                |
| Ano datos               | 2010-18 | 2010-19           | 2016                                                                               | 2017                                                                              |                                                                |

Fonte: Informe de Desenvolvemento Humano. PUND 2022

**Táboa 4 Ingresos**

Fonte: Informe da Riqueza Global de Credit Suisse 2022

| Poboación adulta mundial |            | Porcentaxe da riqueza global |
|--------------------------|------------|------------------------------|
| millóns                  | Porcentaxe |                              |
| 62,5                     | 1%         | 48%                          |
| 627                      | 12%        | 38%                          |
| 1.791                    | 34%        | 13%                          |
| 2.818                    | 53%        | 1%                           |

## REPARTO DA RIQUEZA

**Con esta actividade traballamos**

Conceptos de desigualdade e inxustiza.  
Actitudes críticas #ante a inxustiza.  
Coñecemento e reflexión a partir de datos.

**Durará**

Unha sesión.

**Antes de empezar**

Os datos da repartición da riqueza mundial calcúlanse para a **poboación adulta**, xa que se pode considerar depreciábel a cantidade de riqueza en mans dos menores. Pero como moitas desas persoas teñen menores ao seu cargo, en realidade aumenta o número de persoas a compartir eses recursos.

| Poboación adulta mundial |            | Porcentaxe da riqueza global |
|--------------------------|------------|------------------------------|
| millóns                  | Porcentaxe |                              |
| 62,5                     | 1%         | 48%                          |
| 627                      | 12%        | 38%                          |
| 1.791                    | 34%        | 13%                          |
| 2.818                    | 53%        | 1%                           |

Fonte: Informe da Riqueza Global de Credit Suisse 2022

Para dividir ao alumnado en grupos, uniremos os dous grupos de poboación con maior cantidade de riqueza global, xa que, a porcentaxe de poboación mundial con maior riqueza (un 1%), nunca poderíamos reflectilo nun grupo do tamaño dunha clase. Desta maneira, quedarían tres grupos, segundo o cadro seguinte:

| Grupos | Porcentaxe de alumnado da clase | Porcentaxe da riqueza |
|--------|---------------------------------|-----------------------|
| A      | 13%                             | 86%                   |
| B      | 34%                             | 13%                   |
| C      | 53%                             | 1%                    |

Para a actividade, hai que dividir 1000€ entre os grupos seguindo a proporción que se reflicte cadro.

Se se considera, como no grupo C pode haber bastantes persoas, pódense sacar dous grupos, o que facilitará a conversación dentro de cada un deles, aínda que nese caso, habería que dividir tamén o diñeiro.

**Desenvolvemento**

Dividir a clase en tres (ou catro) grupos. Explicar o seguinte:

“Imaxinádevos que a riqueza mundial son 1000€ ao día para cada 100 persoas adultas. Nos grupos estades a representar, en porcentaxe, a esas 100 persoas. Imos repartir entre os 3 grupos a parte que vos corresponde desa riqueza. O que tedes que facer é dividir o que vos toca a cada unha das persoas do grupo. Tedes que pensar e comentar dentro de grupo, como viviríades durante un día co diñeiro que vos tocou. Un dato para ter en conta é que representan a persoas adultas, polo que, terían que engadir aos menores, é dicir, pensando no voso caso, os vosos irmáns ou irmás”.

Tras deixar un intre aos grupos para que fagan os cálculos e empezando polo grupo (ou os grupos) C, pedirilles que digan a cantidade deses 1000€ que tocou e que comenten como o dividiron ás persoas, como se sentiron e o que falasen.

**Pautas para a reflexión:**

Ao rematar, comentar co alumnado con preguntas como estas:

- Cal é a primeira impresión tras escoitar aos grupos?
- Parcévos xusto a repartición dos cartos que se fixo? Estades de acordo con o que vos correspondeu?
- Os grupos que tiñades menos cartos, Podedes vivir adecuadamente con iso?

As persoas que dispoñen de máis diñeiro poden estar contentas con esa repartición, pero é xusto?

- Buscar o xeito de facer a repartición de forma máis xusta. A canto tocaría cada persoa?
- Estades todos contentos coa nova repartición? Pensades que así é máis xusto?
- Alguén sente que perdeu?

Os datos de distribución da riqueza están calculados para a poboación adulta mundial. Iso significa que moitas desas persoas teñen menores ao seu cargo, o que aumenta o número de persoas a compartir eses recursos.

- Creedes que é necesario facer unha repartición máis xusta da riqueza no mundo? Por que?

Analizando a táboa do ingreso nacional bruto dos países de Índice de Desenvolvemento Humano baixo.

- Calculade o que supón por mes (de 30 días). Como sería vivir con esa cantidade ao ano? É unha cantidade adecuada? A que cousas teríades que renunciar?
- Facede o cálculo do que sae por mes para a cantidade de España. Parcévos adecuado ese diñeiro para vivir? Reflicte realmente a situación do noso país? Dispoñen moitas persoas desa cantidade de diñeiro todos os meses?
- Mirando a táboa da distribución da riqueza global, que podemos dicir desta repartición reparto?

Pensando no dato de INB de España, somos parte da poboación mundial con maior cantidade de recursos.

- Estariades dispostos a facer esa nova repartición? Sodes conscientes do que significaría para o noso “benestar” unha repartición máis xusta da riqueza no mundo?
- Debemos entender que a procura da xustiza pode significar desprenderse dunha parte do noso “benestar”?
- Pensando no noso día a día e o que podería significar esta “perda” reflexionástelo?